Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ

ΑΓΩΝ ΚΑΙ ΗΘΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΑ

Τοῦ κ. ΔΗΜ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, φιλολόγου

Τὴν παρουσίαν της καὶ πάλιν σημειώνει ἡ ἱστορικὴ ἐπέτειος τῆς Ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου. Τῶν ἐλευθέρων πολιορκημένων ἡ θυσία καὶ πάλιν ἀναπαρίσταται, ἐφ' ὅσον ἀνακαλεῖται ἀπὸ τὴν μνήμην τὴν ἱστορικήν. Τῆς παραδόσεως καὶ τῆς Ἱστορίας ἐπιταγὴ εἶναι ἡ θυσία, ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὸν ἀγῶνα, διὰ νὰ δειχθῇ ἡ λαμπρότης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἤθους.

Τὸ δραμα τῆς ἐλευθερίας ἔγραψεν ἡμέρας μεγαλείου εἰς τὸ Μεσολόγγι ἀκριβῶς πρὸ 140 καὶ πλέον περίπου χρόνων. Οἱ ποιηταί, οἱ ζωγράφοι, οἱ ἱστορικοὶ ἀπαθανάτισαν τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς θυσίας αὐτῆς.

Ἀγὼν καὶ ἦθος εἶναι τὰ θεμελιώδη γνωρίσματα τῆς Ἐξόδου. Εἶναι συνάμα καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὰ κύρια χαρακτηρίσματα. Μὲ τὸ λαμπρὸν ἦθος καὶ τὸν τίμιον ἀγῶνα διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ὡραίου, τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐλευθερίας, ἐπλαστούργησε τὰ μεγάλα ἰδανικά. Ἡ ὅλη Ἑλληνικὴ ἀντίληψις τῆς ψυχῆς εἶναι εὐλαβής, τιμία, ἀγωνιστική. Χωρίς, βέβαια, νὰ ἔχῃ τὴν πρόθεσιν κανεὶς νὰ ὑπερβάλῃ τὰ πράγματα ἢ νὰ ὑποτιμήσῃ τῶν ἄλλων λαῶν τὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς τὰ κύρια, ὅπως εἶναι ὁ ἀγὼν καὶ τὸ ἦθος, δὲν ἠμπορεῖ παρὸ νὰ διαπιστώσῃ διαρκῆ τὴν παρουσίαν του εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πολυφιλήτου χώρας μας.

Ἡ ἱστορικὴ μοῖρα τοῦ Ἕλληνος εἶναι πάντοτε νὰ διεξάγῃ ἀγῶνα, νὰ ἀγωνίζεται. Εἰς εἰρηνικὰς καὶ πολεμικὰς περιόδους, εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ πνεύματος καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ὕλης. Καὶ εἰς τὴν ἀγωνιστικήν του προσπάθειαν προβάλλεται τὸ ἦθος τὸ Ἑλληνικόν, τὸ ὁποῖον λογίζεται ὡς τὸ σύνολον ἰδιοτήτων ψυχικῶν καὶ ἠθικῶν, ποὺ ἔχει νὰ ἐμφανίσῃ πολλὴν διαφορὰν ἀπὸ ξένα ἤθη.

Σκέπτεται ὁ Ἕλλην καὶ ἐκδηλώνεται περισσότερον ἀπὸ κάθε λαὸν μὲ διάθεσιν ἀγωνιστικήν. Γνωρίζει ἀπὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν νὰ ἀγωνίζεται δι' ἰδανικὰ καὶ νὰ πραγματοποιῇ κατακτήσεις πολιτιστικάς. Τὴν ζωὴν ἀντίκρυσεν ὡς ἀγῶνα διὰ τὴν ἐλευθερίαν. Ὡς ἀγώνισμα καὶ πάλαισμα εἶδε κάθε σοβαρὸν ἔργον καὶ ὑψηλὸν δημιούργημα. Ἡ φιλοσοφία τοῦ ἀγῶνος περικλείεται εἰς τὰς λέξεις εὖ, καλός, πρῶτος, κράτιστος, ὑπείροχος, ἄριστος, μέγιστος. Ὅλα αὐτὰ ἐνσαρκώνουν τῆς ἐλευθερίας τὸ ἀγώνισμα. Αὐτὸ ἀκριβῶς δεικνύει τὸ γνήσιον Ἑλληνικὸν ἦθος, τὴν ἀρετήν. Φυσικά, ὅπως γνωρίζομεν, τὸ Ἑλληνικὸν λεξιλόγιον βρίθει ἀπὸ ὀνομασίας, ποὺ ἔχουν ἀγωνιστικὸν περιεχόμενον. Πόνοι, πόλεμοι, ἀγῶνες, πάλη, θυσία, ἄθλοι, ἄμιλλα καὶ ἄλλαι λέξεις μαρτυροῦν τὴν πληθωρικὴν ἀγωνιστικότητα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς· συνάμα ὅμως καὶ τὴν ἠθικήν της λαμπρότητα.

Ἠγάπησαν τὸ ὡραῖον οἱ Ἕλληνες καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Σύμμαχον προστάτην πάντοτε εἶχον τὸν ἀγῶνα. Τὸ ὅτι τὸ λίκνον τοῦ ἀγῶνος διὰ τὰ μεγάλα ἰδεώδη καὶ κοιτὶς τῆς ἐλευθερίας ὑπῆρξεν ἡ χώρα μας, θὰ ὁμιλήσῃ ἡ γλῶσσα τῶν ζωντανῶν, ποὺ ἐγνώρισαν τὰ πρόσφατα ἔπη τοῦ 12 καὶ 13 καὶ τοῦ 1940. Θὰ ἐγερθοῦν αἱ ψυχαὶ ἀπείρων νεκρῶν. Θὰ διασαλπίσουν οἱ πέτρες, τὰ βουνὰ καὶ τὰ φαράγγια. Οἱ ράχες τῶν Ψαρῶν θὰ βροντοφωνήσουν καὶ ὅλες οἱ βουνοκορφὲς τῆς Γῆς μας, ποὺ ἔχουν γεμίσει ἀπὸ ράχες, σὰν τὶς ράχες τῶν Ψαρῶν. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ὁ μεγάλος ἠθικὸς δεσμὸς τῶν Ἑλλήνων. Ἦσαν τὰ παλαίσματα τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἀρετῆς τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀρχαιότητος. Αἱ «πανηγύρεις αὐταὶ» ἔδωσαν τὰ μεγάλα ἠθικὰ ἐρείσματα τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως. Καὶ μὲ τοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἡ Ἑλλὰς ἐκέρδισε, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τὰ πνευματικὰ Ὀλυμπιακὰ ἀγωνίσματα.

Ὁ ἀγὼν καὶ τὸ ἦθος διὰ τὴν ἱστορίαν μας εἶναι οἱ κύριοι συντελεσταὶ τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Εἶναι οὐσιώδεις μοχλοὶ τῆς ἱστορικῆς πορείας. Ἔζησε καὶ ζῇ ἡ χώρα μας εἰς μίαν κίνησιν διαλεκτικῶν ἀντιθέσεων. Ἔχει γνωρίσει ἀπογοητεύσεις, ἀγωνίας, θριάμβους, καταπτώσεις καὶ τόσα πολλά, ὥστε μόνον εἰς τὸ Ἔθνος τοῦτο ἀνήκει τὸ προνόμιον τῶν ποικίλων περιπετειῶν. Δὲν ἀποσυντίθεται, δὲν χάνεται. Τὸ ἦθος τὸ λαμπρὸν καὶ ἡ ἀγωνιστικὴ διάθεσις διασώζει τὴν ὑπόστασίν του καὶ ἀπομακρύνει τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ τὴν ἀπώλειαν. Ἡ ἐλευθερία εἶναι τὸ μεγάλο ἀγώνισμα, ποὺ ἐμπνέει τὸν Ἑλληνισμὸν πάντοτε καὶ ἀπὸ αὐτὸ δονεῖται ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή.

Οἱ προμάχοι τοῦ Μεσολογγίου εἶναι οἱ μεγάλοι κληρονόμοι τῆς ἀγωνιστικῆς παραδόσεως καὶ οἱ φορεῖς τοῦ λαμπροῦ Ἑλληνικοῦ ἤθους. Εἰς τοὺς Ἕλληνας στρατιώτας του ὁ Κύρος, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ξενοφῶν, ἀπηύθυνε τοὺς πάντοτε σπουδαίους καὶ ἐπικαίρους λόγους: «Ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν βαρβάρων ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον, ὅπως οὖν ἕσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε καὶ ἧς ὑμᾶς εὐδαιμονίζω· εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἑλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων».

Τὸ ὅραμα τῆς ἐλευθερίας ἐνέπνευσε τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ Μεσολογγίου. Αὐτὴν ὕμνησεν ὁ Σολωμὸς εἰς τὸν «Ἐλεύθερους Πολιορκημένους». Εἰς τὸ ποίημα τοῦ χρέους ἀπεικονίζεται τὸ χρέος τοῦ ἀγῶνος, ὅπως ἡ παράδοσις τὸν ἔδωκεν. Οἱ ἥρωες τοῦ Μεσολογγίου εἶναι «ἀρχηγέται ἥρωες». Εἰς τοὺς «Πέρσας» ὁ Αἰσχύλος, ὁ ἱδρυτὴς τῆς τραγωδίας - Μαραθωνομάχος, ἐκήρυξεν: «Οὔτινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς οὐδ' ὑπήκοοι», οὐδενὸς ἀνδρὸς δοῦλοι οὔτε ὑπήκοοι γίνονται οἱ Ἕλληνες. Τὸ θαῦμα τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὸ Βυζάντιον, τὸ Μεσολόγγι καὶ τὸ Εἰκοσιένα καὶ ἡ Κύπρος σήμερον ἀνήκουν ὡς ἀνεκτίμητα κεφάλαια ἀγωνιστικὰ εἰς τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἔθνους.

Δ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Φιλόλογος καθηγητής

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Ἡ ἔκθεσις τοῦ διοικητοῦ τῆς Τραπέζης Ἑλλάδος, καθηγητοῦ Ξενοφ. Ζολώτα

Ἡ ἀντοχὴ καὶ ἡ ἱκανότης τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἀντιμετωπίζουν προσωρινὰς δυσχερείας χωρὶς κλονισμόν

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ

Β΄ (τελευταῖον)

Εἶναι ἐξ ἄλλου ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ δικαία συμμετοχὴ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ πραγματικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀποτελεῖ ὄχι μόνον εὔλογον προσδοκίαν καὶ ἀξίωσιν, ἀλλὰ καὶ πρωταρχικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ προσπάθεια ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ.

Ὁ πρῶτος παράγων εἶναι ψυχολογικός. Παρὰ τὴν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπιτευχθεῖσαν νομισματικὴν ἰσορροπίαν εἰς τὴν χώραν μας, τὰ ψυχολογικὰ κατάλοιπα ἐκ τοῦ πληθωρισμοῦ τῆς πολεμικῆς καὶ τῆς πρώτης μεταπολεμικῆς περιόδου δὲν ἔχουν ἐκλείψει ἐξ ὁλοκλήρου. Διατηρεῖται οὕτω ὑπολανθάνουσα ἡ ἀνάμνησις τοῦ πληθωρισμοῦ, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται ἐκάστοτε διὰ τῆς ὑπερευαισθησίας τοῦ κοινοῦ ἔναντι ὄχι μόνον τῶν ἐξελίξεων εἰς τὰ νομισματικὰ μεγέθη ἀλλὰ καὶ οἱουδήποτε ἐκτάκτου οἰκονομικοῦ ἢ ἐξωοικονομικοῦ γεγονότος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδίδεται ἡ δύναμις νὰ προκαλέσῃ πληθωρισμόν. Ἡ ψυχολογικὴ αὐτὴ κατάστασις, ὁσονδήποτε ἀδικαιολόγητος καὶ ἂν εἶναι μὲ κριτήριον τὰς πραγματικὰς ἐξελίξεις, ἀποτελεῖ στοιχεῖον τὸ ὁποῖον ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ ὀφείλει συνεχῶς νὰ παρακολουθῇ. Ἡ φοβία τοῦ πληθωρισμοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν οἰκονομικὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀτόμων καὶ δι' αὐτῆς τὴν διάρθρωσιν τῆς ἐθνικῆς δαπάνης, ἤτοι τὴν κατανομὴν μεταξὺ καταναλώσεως καὶ ἀποταμιεύσεως, τὸν τρόπον χρησιμοποιήσεως τῶν ἀποταμιεύσεων, τὴν ἐν γένει ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα ὡς καὶ τὴν εἰσροὴν καὶ ἐκροὴν κεφαλαίων. Εἶναι διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ὅπως συμβάλωμεν ὅλοι καὶ κυρίως τὸ σύνολον τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, οἱ ἡγέται τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ ὁ Τύπος, εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κλίματος τῆς ἐμπιστοσύνης διὰ τῆς ψυχραίμου καὶ ἀκριβοῦς ἀξιολογήσεως τῶν ἐκάστοτε οἰκονομικῶν ἐξελίξεων.

ΩΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΟΣ

Ὁ κ. Ζολώτας ἔδωσε τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα διὰ τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα καὶ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα κατὰ τὸ 1964.

Συμφώνως πρὸς τὰς προσωρινὰς ἐκτιμήσεις τῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ ὑπουργείου Συντονισμοῦ τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς κατὰ τὸ 1964 ἀνῆλθεν εἰς 8,5% ἤτοι ἦτο τῆς αὐτῆς τάξεως πρὸς τὸ ἐπίσης ὑψηλὸν ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ προηγουμένου ἔτους (8,9%). Ἡ σημειωθεῖσα αὔξησις τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τρεχούσας τιμὰς ἀνῆλθεν εἰς 12% ἔναντι 10,8% τοῦ 1963.

Τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ηὐξήθη τὸ 1964 κατὰ 7,8% ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 9,3% τὸ 1963. Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ποσοστὸν αὐξήσεως δι' ἕτος χαμηλῆς ἐσοδείας ἐλαιοκομικῶν προϊόντων ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν μεγάλην ἐσοδείαν σίτου, ἡ ὁποία προῆλθε τόσον ἀπὸ τὴν ἐπέκτασιν τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικῶς ὑψηλὴν στρεμματικὴν ἀπόδοσιν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς σίτου κατὰ τὸ 1964 ἐμφανίζεται ἐκτάκτως ὑψηλόν, διότι ἡ σύγκρισις γίνεται πρὸς τὴν λόγῳ δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν, χαμηλὴν ἐσοδείαν τοῦ προηγουμένου ἔτους 1963.

Ἡ κτηνοτροφικὴ παραγωγὴ λόγῳ κυρίως τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἐντὸς τοῦ 1964, ἐσημείωσε μικρὰν μόνον αὔξησιν ἤτοι 2,0% ἔναντι 6,8% κατὰ τὸ 1963. Παρὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν σχετικὴν πρόοδον εἰς τὸν τομέα τοῦτον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὁ ἐπιτευχθεὶς ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς εἶναι ὅλως ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ταχέως αὐξανομένων ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως εἰς κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Οὐσιωδῶς μεγαλυτέρα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ἦτο καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις ἡ αὔξησις τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτῶν. Τὸ εἰσόδημα ηὐξήθη κατὰ 12% ἤτοι κατὰ ποσοστὸν οὐσιωδῶς ὑψηλότερον ἐκείνου τῆς αὐξήσεως εἰς σταθερὰς τιμάς, λόγῳ τῶν διαμορφωθεισῶν ὑψηλοτέρων τιμῶν. Εἰς περαιτέρω αὔξησιν τῶν χρηματικῶν εἰσοδημάτων τῶν ἀγροτῶν συνετέλεσαν καὶ αἱ πέραν τῶν τιμῶν ἀσφαλείας χορηγηθεῖσαι ἐνισχύσεις, καθὼς καὶ αἱ εἰσροαὶ ἐμβασμάτων ἐκ τῶν εἰς Δυτικὴν Εὐρώπην ἐγκατεστημένων ἐργατῶν, αἱ ὁποῖαι παρουσίασαν μεγάλην ἄνοδον κατὰ τὸ 1964.

Ἡ συνέπεια τῶν ὡς ἄνω ἐξελίξεων εἰς τὰ χρηματικὰ εἰσοδήματα ηὐξημένη ζήτησις ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως τῆς οἰκονομίας ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς ἑτέρας ἐνισχυτικὰς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς συνολικῆς ζητήσεως, συνετέλεσεν εἰς ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀνόδου εἰς τὴν μεταποίησιν, τὸ εἰσόδημα τῆς ὁποίας τὸ 1964 ηὐξήθη κατὰ 10%, ἤτοι ἐσημείωσε τὴν μεγαλυτέραν αὔξησιν τῆς τελευταίας δεκαετίας. Εἰδικώτερον ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ηὐξήθη ἐντὸς τοῦ 1964 κατὰ 10,6% ἔναντι 7,4% τοῦ προηγουμένου ἔτους 1963 συμφώνως πρὸς τὸν δείκτην τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι συνεπείᾳ τῆς μεγάλης αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1964 ἡ συμμετοχὴ τοῦ κλάδου τῆς δευτερογενοῦς παραγωγῆς εἰς τὸ συνολικὸν ἀκαθάριστον εἰσόδημα, ὑπερέβη διὰ πρώτην φορὰν ἐκείνην τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς.

Ἡ ἐνισχυτικὴ ἐπίδρασις ἐκ τῆς ηὐξημένης ζητήσεως καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἀντανακλᾶται κυρίως εἰς τὴν σημαντικὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς τοῦ κλάδου τῆς κλωστοϋφαντουργίας (9,8%). Ἡ ἔντονος ἄνοδος (42,6%) τῆς παραγωγῆς τῶν βασικῶν μεταλλουργικῶν βιομηχανιῶν ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἐντὸς τοῦ 1964 ἐπραγματοποιήθη οὐσιαστικῶς ἡ ἔναρξις λειτουργίας τῆς παραγωγῆς χυτοσιδήρου. Ὁμοίως ἡ ἔναρξις λειτουργίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τοῦ ἐργοστασίου ἀζωτούχων λιπασμάτων συνετέλεσεν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ προϊόντος τοῦ κλάδου τῶν χημικῶν βιομηχανιῶν, ἥτις θὰ κατεστῇ περισσότερον οὐσιώδης κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. Οἱ κλάδοι τῆς κλωστοϋφαντουργίας, τῶν μεταλλουργικῶν καὶ χημικῶν βιομηχανιῶν συνέβαλον κατὰ τὸ ἥμισυ περίπου εἰς τὴν συνολικὴν αὔξησιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ὑψηλὸν ρυθμὸν αὐξήσεως ἐπίσης παρουσίασαν αἱ βιομηχανίαι καπνοῦ (16,6%) καὶ αἱ βιομηχανίαι μεταλλουργικῶν προϊόντων (19,6%).

Αἱ ἐπενδύσεις εἰς κατοικίας ἐσημείωσαν ἐπίσης ὑψηλότερον ποσοστὸν αὐξήσεως ἐντὸς τοῦ 1964 (+21,8%) ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους (+14,5%).

ΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, ἐξ ἄλλου, ἀνελθὼν εἰς 9,5% εἰς σταθερὰς τιμὰς ἦτο σημαντικὸν καθ' ἑαυτὸν καὶ ἰδίως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ προηγουμένου ἔτους, κατὰ τὸ ὁποῖον αἱ δημόσιαι ἐπενδύσεις εἶχον σημειώσει κάμψιν.

Ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων, διαπιστοῦται ὅτι αἱ ἐπενδύσεις εἰς τὸν τομέα τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ὑδρεύσεως καὶ ἀποχετεύσεως παρουσιάζουν κατὰ τὸ 1964 λίαν ὑψηλὸν ποσοστὸν αὐξήσεως (39% περίπου), σημαντικὴ δὲ εἶναι ἡ αὔξησις τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὰς μεταφορὰς — ἐπικοινωνίας (15% περίπου). Μείωσις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων ἐσημειώθη εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα καὶ τὴν μεταποίησιν.

Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι ἐξ ἄλλου, ἡ αὔξησις τῶν δαπανῶν ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ γενικωτέρα ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς Παιδείας. Ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονισθῇ εἰς τὸ παρελθόν, αἱ ἐπενδύσεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα θεωροῦνται γενικῶς — κατὰ τοῦτο ἰσχύει κατ' ἐξοχὴν διὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν — ὡς ἐκ τῶν πλέον παραγωγικῶν καὶ ἐνισχυτικῶν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐξελίξεων τῶν βασικῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν κατὰ τὸ 1964, ἡ διετία 1963—64 ἐμφανίζεται ὡς νέα φάσις ἐντονωτέρας ἀνόδου τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Η ΣΤΡΟΦΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΖΗΤΗΣΙΝ ΛΙΡΩΝ

Ἡ προσφορὰ χρήματος, ἤτοι τὸ ἄθροισμα νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ καταθέσεων ὄψεως, ἀνελθοῦσαι εἰς 28.180 ἑκατομμύρια δρχ. εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου 1964 ἐσημείωσεν αὔξησιν κατὰ 4.564 ἑκατ. δρχ. ἢ 19% ἐντὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔναντι αὐξήσεώς της κατὰ 3.113 ἑκατ. δρχ. ἢ 15% ἐντὸς τοῦ 1963. Ἐξ ἄλλου, ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἀνῆλθεν εἰς 20.159 ἑκατ. δρχ. κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1964 αὐξηθεῖσα κατὰ 3.357 ἑκατ. δρχ. ἢ 20% ἐντὸς τοῦ ἐτους ἔναντι 2.440 ἑκατ. δρχ. ἢ 17% τοῦ 1963.

Ἡ στροφὴ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὴν ζήτησιν χρυσῶν λιρῶν ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1963, ἐξεδηλώθη καὶ ἐντὸς τοῦ 1964, κυρίως κατὰ τὰς ἐπανειλημμένας κρίσεις τοῦ Κυπριακοῦ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1952 ἡ ηὐξημένη ζήτησις χρυσῶν λιρῶν εἶχε περιορισθῇ εἰς περιόδους κρίσεων ἀπὸ ἐξωτερικὰ ἢ ἐσωτερικὰ αἴτια καὶ ἦτο εἰς ἔκτασιν καὶ διάρκειαν σχετικῶς περιωρισμένη.

Ἐκ τῆς μέχρι σήμερον ἐμπειρίας ἀπεδείχθη ὅτι αἱ εἰς χρησᾶς λίρας τοποθετήσεις, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἀποφέρουν ζημίας, συνδέονται μὲ ἀπώλειαν ὠφελῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ προέκαπτον ἐκ γονίμων τοποθετήσεων. Πέραν τούτου, ὅταν ἡ ζήτησις χρυσῶν λιρῶν λαμβάνει μεγάλην ἔκτασιν, ἐνθαρρύνονται κερδοσκοπικαὶ τάσεις καὶ προκαλοῦνται γενικώτεραι δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις δι' ὁλόκληρον τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Ἡ μονιμωτέρα ἐπιστροφὴ εἰς ὑγιεστέρας ἀποταμιευτικὰς συνηθείας εἶναι διὰ τοῦτο ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἐπιβεβλημένη. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν δὲ αὐτὴν ἀποφασιστικῶς συμβάλλει ἡ ἐδραίωσις τῆς πεποιθήσεως ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἐκδηλώσεων τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς σταθερῶς διατηρεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας καὶ τῆς ἀσφαλοῦς προωθήσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

ΑΙ ΥΨΩΤΙΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Ὑψωτικαὶ τάσεις τῶν τιμῶν ἐσημειώθησαν, ὡς ἤδη ἐλέχθη, εἰς διεθνῆ κλίμακα κατὰ τὸ 1964, εἰς πολλὰς δὲ εὐρωπαϊκὰς χώρας αὗται ἐξεδηλώθησαν ἐντονώτατα, καὶ ἐπηρέασαν ἀποφασιστικῶς τὴν οἰκονομικὴν των ἐξέλιξιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Ἀπὸ τὴν γενικὴ τάσιν δὲν ἀπετέλεσεν ἐξαίρεσιν ἡ Ἑλλάς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις αἱ λαβοῦσαι χώραν ὑψώσεις τιμῶν ἦσαν ἐκ τῶν χαμηλοτέρων. Τοῦτο ἰσχύει ἰδίως προκειμένου περὶ τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ, τῶν ὁποίων ἡ κατὰ 1,5% ὕψωσις εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι μικροτέρα τῆς ἀντιστοίχου ὅλων σχεδὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ δὴ τῆς Ἐλβετίας (1,8%), τῆς Γαλλίας (1,9%), τῆς Δυτικῆς Γερμανίας (2,7%), τῆς Σουηδίας (3,4%), τῆς Πορτογαλίας (4,5%), τοῦ Βελγίου (4,6%), τῆς Ὁλλανδίας (5,3%), τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου (5,4%), τῆς Ἰταλίας (5,8%), τῆς Νορβηγίας (7%), τῆς Φινλανδίας (10%), τῆς Ἱσπανίας (13%), τῆς Γιουγκοσλαβίας (17,4%). Ἀλλὰ καὶ ἡ ὕψωσις τῶν τιμῶν χονδρικῆς πωλήσεως (4,4%) καίτοι σημαντική, ὑπελείφθη ἐκείνης ἄλλων χωρῶν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τῆς Ἱσπανίας, τῆς Φινλανδίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Σουηδίας καὶ τῆς Νορβηγίας.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω παραγόντων συνοφίζεται εἰς τὰς ἑπομένας μεταβολὰς τῶν τιμαρίθμων. Μεταξὺ Δεκεμβρίου 1963 καὶ Δεκεμβρίου 1964 ὁ καταρτιζόμενος ὑπὸ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος τιμάριθμος χονδρικῆς πωλήσεως περιοχῆς Ἀθηνῶν — Πειραιῶς ὑψώθη κατὰ 4,4% ἔναντι ὑψώσεως αὐτοῦ κατὰ 3,6% καὶ 4,3% ἐντὸς τοῦ 1963 καὶ 1962 ἀντιστοίχως. Ἐντὸς τῆς ἰδίας περιόδου ὁ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας καταρτιζόμενος δείκτης τιμῶν καταναλωτοῦ ἐσημείωσεν ὕψωσιν κατὰ 1,5% ἔναντι 1,3% καὶ 1,7% ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1963 καὶ 1962 ἀντιστοίχως.

Αἱ προκύπτουσαι ὅμως αὐξήσεις διὰ τὰ μέσα ἐπίπεδα ἀμφοτέρων τῶν τιμαρίθμων ἀπὸ τὸ 1964 εἶναι χαμηλότεραι τῶν ἀντιστοίχων τοῦ 1963, μὲ μεγάλην μάλιστα διαφοράν, προκειμένου περὶ τοῦ δείκτου τιμῶν καταναλωτοῦ. Οὕτω, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1964 καὶ 1963 τὸ μέσον ἐπίπεδον τοῦ μὲν τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως ηὐξήθη κατὰ 4,1% τοῦ δὲ δείκτου τιμῶν καταναλωτοῦ μόνον κατὰ 0,8% ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 5,1% καὶ 3% ἀντιστοίχως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1963 καὶ 1962.

Η ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς ἀμέσου φορολογίας, ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῶν ὁποίων ἦτο κατὰ τὸ 1964 κατὰ πολὺ ἀνώτερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐξ ἐμμέσων φόρων ἐσόδων καὶ ὁ ὑψηλότερος σημειωθεὶς μετὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1951—52. Κατόπιν τούτου ἡ ἀναλογία τῶν ἐσόδων ἐξ ἀμέσων φόρων πρὸς τὸ σύνολον τῶν φορολογικῶς ἐσόδων ἀπὸ 19,4% τὸ 1963 ηὐξήθη εἰς 20,6% τὸ 1964.

Ἡ ἄμεσος φορολογία ἀπέδωσε τὸ 1964 ἔσοδα ἀνώτερα ἐκείνων τοῦ 1963 κατὰ 861 ἑκ. δρχ. ἢ κατὰ ποσοστὸν 23,9%. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 676 ἑκ. δρ